

DACĂ DRAGOSTE NU E, NIMIC NU E!

Tentația de a începe prin a observa că Platonia este un nume care nu i se potrivește eroinei romanului apărut recent sub semnatura Mirelei Roznoveanu. În primul gând numele e legat de aluzia la iubirea platonice. Dar Platonia a iubit și a fost iubită de un șir de bărbați. Ultimul din ei da, aproape involuntar, când peste un iubit, când peste altul al frumoasei cântărete. Gândul secund e mai nuanțat. Platonia întruchipează o curățenie de alt gen. Prin aspirația spre artă ea traiește în lumea ideilor veșnice ale filozofului căruia îi preia numele. O aspirație la care ajunge, ca la un liman al făgăduinței, o singură dată.

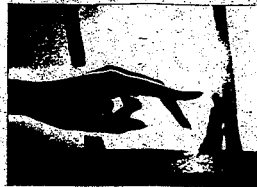
Între cele două maluri, al iubirii și al artei, navighează eroina, întrebându-se continuu care este relația dintre ele, dacă cele două pot conviețui una lângă alta, dacă se exclud și dacă se poate trăi fără nici una.

Platonia viețuiește o bună bucată de timp la marginea artei, — cântăreața cu voce de diva, angajată în corul unei opere din provincie —, pe deplin conștientă că locul ei este în centrul scenei și în centrul unei alte scene decât cea pe care cânta. Marginalizarea este un act voluntar de renunțare, care urmează unei decepții în dragoste. O formă de autopedepsire. În locul zborului și elanului spre înalt, eroina alege corul, căsătoria cu un bărbat înțelegător și limitat, într-un cuvânt viața burgheză. Totul pare în ordine, până când, aparent din senin, în fapt din străfundurile ființei, pornesc o a doua viață iubirilor de demult. Ele sunt cele care vor decopera craterul vulcanului care va arunca în aer lava aspirațiilor pe care se tot straduia să le dea uitării.

Cândva în trecut eroina lăsase impresia că rezolvase conflictul dintre iubire și artă. *-Si n-am puterea ta, tante, de a trăi singură. Iartă-mă, dar simt nevoia de a fi înconjurată de iubire... De a fi iubită, i se confesă ea. Mă îndoiesc de talentul meu, tante. De obicei marele talent e însoțit și de puterea de a înfrunta singurătatea. Arta mare cere muncă și singurătate. Și eu, tante, nu am această putere.* (pag.135)

ARTĂ
ROMÂNESCĂ
DE PROZĂ

MIRELA
ROZNOVEANU

Platonia

Cel care o va ajuta să repare aripile frânte va fi Marian Moga, marinar, om al orizonturilor largi, aflat și el într-un moment de criză, pe punctul de a renunța la propria profesie, pentru a se multumi cu o viață sedentară. Până când, prin accident, află de existența unei cântărețe care uimise Clujul cu un deceniu în urmă și a cărei urmă se pierduse. Un fost iubit al Platonei refuză totuși să-i dea marinarului prea multe detalii. Incitat, Marian Moga pornește pe urmele ei. Pe parcursul investigațiilor va da peste alți bărbați care au iubit-o, dar o va descoperi și pe ea, tocmai în orașul lui, la Constanța. Întâlnirile inițiale nu sunt memorabile, dar după mici ajustări reciproce, Platonia revine la viață. Ea plonjează în noua și marea ei iubire cu pasiune de adolescentă. Cea care nu-și înșelase vreodată barbatul nu se sfiește să fie văzută împreună cu cel pe care-l iubește. Dar, mai cu seama, încurajată de barbatul care o căutase cu atâta fervoare, Platonia redescoperă plăcerea de a cânta și ambiția de a reveni ca solistă pe scenă. Vine odata cu aceasta o înțelegere nouă și

anume că iubirea nu stă în calea artei, ea este un ferment al ei. Si, poate, și o altă înțelegere. Aceea că iubise până atunci bărbați care, în loc s-o înalte, o striviseră.

Carmen este un fel de Everest al operei, iar Platonia, renăscută după un deceniu de resemnare, în care nu făcuse altceva decât să supraviețuiască, se va lansa — în conflict cu cei din jur, dar și cu autoritățile — în escaladarea cea mai grea a vieții ei. Mai încercase același rol în prima tinerețe, atunci când totul era ușor și aproape de la sine înțeles. Ciclul trebuia acum încheiat. Spectacolul în care interpretează rolul principal o va arăta așa cum a vrut întotdeauna să fie, fără ca măcar să aibă curajul să-și mărturisească. *Își dădea seama mirată că devenise așa cum era dar nu îndrăznise să fie niciodată.* (pag.190)

Într-un fel se poate spune că romanul se încheie cu scena reprezentăției, câteva din cele mai frumoase pagini ale prozei românești contemporane. Platonia cucerește nu numai publicul, ea se cucerește pe sine însăși. Din nefericire, iubitul ei, cel prin care s-a regăsit ca artistă, nu poate asista la spectacol. Fusese arestat între timp pentru că trasmisese peste hotare informații despre greva muncitorilor de la Brașov și despre represiunile care i-au urmat. Lăsarea cortinei îi confirmă victoria. Platonia nu mai are ce sa-și dorească. Revelația ultimă este că arta se hrănește din iubire. Dacă dragoste nu e, nimic nu e.

Mirela Roznoveanu e o scriitoare redutabilă. După trei volume de critică, autoarea s-a dăruit, ori s-a lăsat împrumutată, literaturii. A publicat un prim roman, *Totdeauna toamna* în 1988, care, înțelegem, va fi reeditat în curând în forma lui originală. I-au urmat un volum de poeme, *Invățarea lumii și romanele. Viața pe fugă și Platonia*, acestea din urmă apărute în ultimii doi ani. O literatură care ne dezvăluie o romancieră pe deplin matură, subtilă, preocupată de temele majore ale vieții.

CONSTANTIN ERETESCU